

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Vechimea

cursurilor de analfabeți.

Cei mai mulți cetitori — cu excepția celor cari cunosc mai amănunțit trecutul nostru bisericesc din epoca lui Șaguna, — vor fi desigur ispitiți să creadă, că frumoasa mișcare inițiată de „Asociația” culturală în 1908 pentru instruirea analfabților, e cu desăvârșire nouă în cuprinsul ei.

Pe când dimpotrivă, ei i se poate găsi un trecut mult mai vechiu, care merge până aproape la începuturile noastre de viață culturală mai intensivă.

Intre nenumăratele probleme de cultură cari au preocupat pe mitropolitul Șaguna, și cărora prin uriașa sa putere de muncă neobosită a cercat să le dea o rezolvire norocoasă, a fost și aceea a înființării școlilor de adulți, chemate să scoată din împărăția întunecului elementele vârstnice, dar fără știință de carte, ale neamului nostru. Știind să prețuiască foloasele extraordinare ce aveau să rezulte pentru biserică și cultura noastră din această mișcare, n'a pregetat să stăruiască cu vreme și fără vreme pentru realizarea ei, îndemnând pe cărturarii noștri de pe vremi, să se pună în slujba acestei acțiuni culturale, atât de folositoare și neprețuită în urmările ei.

Astfel la anul 1870 a emis o circulară cu Nr. 225 Școl. către protopopii din arhidieceză, în care pentru prima dată vorbind despre școlile de adulți și importanța lor capitală, îi poștește ca în deplină înțelegere cu preoții și învățătorii fiecărei comune, să înființeze pretutindeni astfel de școli, menite să trezească la viață conștiința masele largi și inerte ale poporului nostru.

Acest cursuri de iarnă s'au și înființat, și unde au fost oameni de inimă ele au și dat rezultate destul

de multămitoare, după cum constată rapoartele oficiale.

Probabil însă că circulara luminatului Arhiepiscop n'a găsit pretutindeni râvna și însuflețirea din care ea a răsărit, căci în anul următor Șaguna se vede silit să îndemne din nou prin circulara cu Nr. 315 Școl. la continuarea acestei întreprinderi de mare și însemnat folos cultural pentru țărâna noastră neînvățată.

Ba Șaguna în cunoscuta lui energie și intransigență a socotit potrivit să dea o meritată lecție preoților, cari s'au făcut vinovați de indolență în înființarea acestor școli de adulți, aplicând mai multora câte un canon de 5 fl. drept indemn edificativ pe viitor.

După anul 1871 nu se mai face pomenire în actele oficiale de aceste cursuri. Ele cu siguranță au fost părăsite, spre nespun pagubă a biriciei și neamului nostru.

Cauzele se pot stabili cu ușurință.

Intâi interesul și îngrijirea mitropolitului Șaguna pentru ele au fost curmate aproape cu desăvârșire prin boala care-l chinuia acum la 1872 în măsură urcată, și care în anul următor i-a rupt firul vieții sale atât de laborioase.

Al doilea motiv a fost fără îndoială insuficiența culturală a preoșimii și dascălimii noastre de atunci, în lipsa căreia nu puteau cumpani cu destulă înțelegere și competență, rostul și roadele minunate ale unei astfel de mișcări importante.

Motivele politice efemere, cari au fost invocate atunci pentru justificarea acestui mijloc de propagandă culturală, încă vor fi accelerate apunerea lui prea grabnică.

O altă cauză se poate găsi și în stăruința prea puțin întezită a protopopilor, cari erau însărcinați în prima linie cu executarea ordinelor arhiericești, de multeori concepute la o înălțime, de care nu se prea puteau apropia cu înțelegerea

cuvenită, și astfel erau sorocite să rămână strivite în filele aspre ale bătrânelor protocoale roase de molii.

Au fost însă câțiva între ei, cari în urma culturii temeinice cu care erau înzestrați, s'au știut ridica la o interpretare înțeleaptă a acestei chestiuni, dându-i toată atenția și tot sprijinul de nevoie și stăruind cu deosebită căldură, ca ea să fie activată și să dea rezultatele cari se puteau aștepta dela ea pe urma unei serioase preocupări a celor chemați să se pună în slujba ei.

Cel mai ales și mai însuflețit dintre aceștia a fost protopopul Sibiului, eminentul pedagog de fericită pomenire din acele vremi, Ioan Popescu, care a îmbrățișat cu un extraordinar interes problema școlilor de adulți. Ca bărbat de școală a știut prețui valoarea imensă a acestor cursuri pentru țărâna noastră neluminată, și el și-a pus toate silințele ca ele să nu lipsească din nici o comună aparținătoare tracului său.

Dacă s'ar fi arătat pretutindeni aceeași solitudine și căldură largă pentru această problemă culturală, s'ar fi ajuns fără îndoială la astfel de rezultate, cari ar fi făcut de prisos stăruințele noastre de astăzi pentru răspândirea învățaturii în popor cu ajutorul cursurilor de analfabeți. Ne gândim în ce situație culturală înfloritoare ne-am găsi astăzi, dacă aceste cursuri s'ar fi ținut fără întrerupere în curs de 40 de ani, începând cu anul 1870.

Am fost plăcut surprins când în zilele trecute răsfoind câteva protocoale vechi, în „Protocolul comisiunilor pentru cercul al II-lea al Sibiului”, care pornește cu anul 1857, am dat — între alte lucruri interesante, și peste trei circulare frumoase, scrise de regretatul Ioan Popescu, tocmai în chestiunea cursurilor de analfabeți și trimise preoșimii păstorite de el.

le cere dela noi timpul de astăzi, inspecții ministeriale ne vor face ei școli, poate precum n'am dori, tot cu sudoarea noastră și cu banii noștri.

Astăzi cetirea și scrierea nu se mai învață ca mai de mult, ca bieții Români să zică că n'au cap de a învăța. Dapă metoda de astăzi mult în 2 luni se poate învăța ori cine a cetii și scrie.

Sper, că învățătorii cărora sunt încredințate astăzi școlile noastre confessionale din tract, vor arăta poporului nostru în fapte cât e de ușor a cetii și a scrie, și în lucrul acesta vor fi sprijiniți învățătorii noștri de sigur de toți preoții și bărbații noștri inteligenți.

Eu voi fi cu toată atențiunea la lucrul acesta, sunt și pentru a înlesni, dacă mi se va cere din vre o parte, voi da și eu instrucțiuni pentru a arăta cum să se învețe oamenii crescuți a cetii și a scrie.

În fine pentru a putea corespunde înaltei ordinațiuni consistoriale, care cere ca să fac raport despre rezultatul acestui circular, sunteți poftiți a-mi arăta până la sfârșitul anului, ce s'a făcut în fiecare comună bisericească, pentru învățarea oamenilor crescuți? Voi fi fericit, dacă voi putea arăta Excelenței Sale pe câți mai mulți, că s'au distins prin zelul de a înainta cultura poporului nostru, de care e legat și viitorul nostru.

Sibiu, 9 Noembrie 1870.

Ion Popescu.

II.

— Nr. 187/1871.

Preavenerabilul Consistor arhidiecezan ne îndatorește din nou sub nr. cenz. 315 din 9 Noembrie a. o. să stăruim din toate puterile, ca oamenii crescuți fără învățatură să se adune în timpul de iarnă spre a învăța a cetii, a scrie, a face socoteala și a asculta și alte învățături folositoare.

În anul trecut am fost arătat (circ. din 9/XI. 1870) și cu graiul și în scris, cum s'au pornit lucrurile în dieta țării, ca pe viitor numai bărbații cari știu cetii și scrie să fie alegători. Acum încep și municipiile (școlile și comitatele) a hotărâ, ca numai acei bărbați să poată fi aleși ca reprezentanți și în diregătorie, cari știu cetii și scrie. Deci nu mai lipsește decât să vedem, cum oameni de ai noștri de frunte se dau îndărăt, ca să nu poată fi nici în reprezentanțele municipale, nici în diregătoriile comunale, pentru că nu știu cetii și scrie!

Timpurile s'au schimbă, și noi trebuie să ne schimbăm. Oamenii bătrâni trebuie să învețe carte și pot învăța foarte ușor, numai să voadă, într' o lună mult în două. Trebuie să se facă cercare, și vor vedea oamenii cât de ușor e astăzi a învăța cetirea și scrierea.

Călătoriile astăzi cu ce iuteală și ușurință se fac! Tot așa iute și ușor se poate învăța astăzi carte. Numai să fie oameni în fiecare comună, cari să stăruiască cu

FOIȘOARĂ.

Instruirea adulților.

În prim-articolul din numărul de față e vorba de inaugurarea școlilor de adulți, făcută din partea marelui nostru Arhiepiscop și Mitropolit Șaguna, înainte cu patruzeci de ani, și de înțeleptele circulare date în privința acestora din partea profesorului și protopresbiterului Ioan Popescu. Publicăm circularele din întrebare la locul acesta, după cum urmează:

I.

Onorabililor parohi! Prin aceasta se împarte pentru fiecare comună bisericească câte un circular consistorial, purtând numărul școlastic 225 din anul acesta.

Cauza despre care se vorbește în acest circular este o cauză începută de toți. De câte ori nu s'a vorbit de învățatura și cultivarea poporului nostru? Și cine nu știe astăzi, că fără a ne ocupa de cauza aceasta serioasă, fără a ne ocupa de puterile noastre spre a înainta cultura poporului, vom fi călcați iar în picioare, vom fi iar deși îndărăt alora? Căci ce va părea poate unora lucru străin ce e în circular, că cere a se învăța oameni mari carte. Aceasta provine de acolo, că împrejurările timpului trecut n'au fost potrivite pentru învățatura poporului, iar timpul de astăzi cere cu înțelegere, ca fiecare om să știe carte. Ce era de făcut? Școlile destinate pentru copiii lucră pen-

tru viitor, și deci s'a arătat trebuința a se înființa și școlile pentru oameni crescuți (adulți), ca să învețe cel puțin a cetii și a scrie după cum se cere astăzi dela fiecare om. Vă aduc dară aminte de o lege dietală, ce s'a făcut numai de curând, în aceea se zice, că dreptul de alegere au numai acei, cari pe lângă anumit cens și cetii și scrie. Noi și până acum am avut puțini alegători, din cauza censului, dară acum în urma acestei legi câți ne vor rămânea? Între popoarele conlocuitoare sunt mai puțini indivizi ca între Români cari nu știu cetii și scrie, și totuși în toate părțile Ungariei și Transilvaniei se fac întruniri de oameni învățați, spre a învăța carte pe cei ce nu știu, fie chiar și bătrâni.

Excelența Sa părintele nostru mitropolit ne sfătuiește să ne punem în înțelegere preoții cu învățătorii și cu toți cărturarii din mijlocul poporului și să întemeiem școlile de adulți (școlile pentru oameni mari), în cari să se învețe scrierea, cetirea și calculul.

Să ne apucăm de lucru dar! Să ascultăm de îndemnul arhiericului nostru! Să luăm de exemplu dela conlocuitorii Sași și Unguri, cari s'au hotărât a nu mai lăsa între ei pe nime care să nu știe cât de puțin carte, și în sfârșit să fim cu luare aminte la ceea ce zice înaltul minister, că a însărcinat pe organele sale de a îngriji pentru înființarea de școli pentru oameni înaintați în vârstă! De nu ne vom mișca noi de noi și de nu vom face școlile cari

triv mijloc de îndemn și agitație. Il găsim și în mișcarea dela 1870. Pentru noi cărturarii însă, considerațiile de ordin cultural trebuie să fie singure hotărâtoare; și scopurile superioare de civilizație, ce le urmăm prin aceste cursuri, trebuie să fie un statornic stimul în munca neobosită și însuflețită pe care o cere dela noi, cu deplină dreptate, glasul atâtor milioane de țărani, lipsiți de povățuitor înțeleptă a învățării mântuitoare.

Asociația a ajutat să iasă de sub tipar și Abecedarul pentru alfabeti al învăț. Bota, care dacă e mai puțin desăvârșit decât al învăț. Iosif, deocamdată e totuși o bună călăuză și înlesnește peste măsură munca cărturarilor noștri în această direcție.

Ar fi în adevăr un extraordinar de rușinos document pentru noi, dacă acest povățuitor cuminte ar fi osândit să zăcă nedesfăcut în colbul tipografiilor, în loc să pătrundă ca o frumoasă solie a culturii românești, până și în cea mai umilă colibă a așezărilor noastre din munții cărunți.

E o mare datorie a preoțimei și învățătorimii noastre, să nu se izoleze de o propagandă culturală atât de frumoasă și de însemnată pentru neamul nostru.

Am dori însă, ca mai ales preoțimea noastră — căreia îndelungata vreme liberă îi dă prilej de „organizări” nebuloase și inutile, să ia în mână cu însuflețire curată steagul acestei *apostolii* culturale, și să dovedească, că în adevăr își înțelege chemarea ideală de a „lumina în întunec”, după cuvintele înțelepte ale sf. Scripturi. Căci, Doamne, e încă mult întunec în satele preoțimii noastre.

I. M.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din Orăștie.

O conferență mai slab cercetată, ca cea din anul acesta, nu s'a ținut nici odată în Orăștie. Abia jumătate dintre preoții din tract s'au prezentat. Cealaltă jumătate a ținut de bine a nu ne onora cu prezența.

Cauza va fi fost vremea așa de neprimicioasă pentru o călătorie cu trăsura. Va fi fost și aceea cauza absentării, că preoții nu s'au despăgubiți măcar de cheltuielile de drum, bunăoară ca învățătorii.

Dar nici un motiv din acestea nu poate scuza pe un preot din Orăștie, care totdeauna a arătat un dispreț suveran pentru orice întrunire preoțească.

Ori poate dânsul nu ține de necesară ținerea conferenței? Ori poate dânsul și el

o vântul și el fapta spre a îndemna la învățătură pe cei ce n'au învățatură. Pe unde a fost astfel de oameni luminați și cu răvnă, s'a făcut încă din anul trecut începutul, și aceia cari au învățat a sorie și a ceti se miră singuri, cum au învățat de ușor. Preoții și învățătorii sunt îndatorți anume prin P. V. Consistor a învăța pe oamenii mari (adulti) cetirea și scrierea.

Onorabilii președinți sunt provocați dară a aduna comitetele parohiale și a le ceta această ordinație, ca toți membrii comitetului să se pună pe lângă poporul nostru să învețe a ceta și a sorie.

În ordinațiunea P. V. Consistor se cere, ca la începutul lui Aprilie 1872 să se arete din fiecare comună cine a stărut pe lângă popor pentru a înainta în învățătură și ce spor s'a făcut. Directorii școlilor vor trebui să țină examen și cu adulții.

Ion Popescu.

III.

16 Nov. 1872.

Ori ce îndemn spre lucru bun și folositor nu se poate destul repeți.

Purcedând din acest adevăr vin prin acest circular a aduce de nou aminte onorabililor președinți și comitetelor parohiale de îndatorirea ce o avem cu toții și mai ales cei ce suntem în fruntea poporului de a stărui din toate puterile cu vreme și fără vreme, ca oamenii crescuți fără nici o învățătură, să se adune în orele de peste zi și cu deosebire seara de a învăța cetirea, scrierea și calculul în timpul de

sul e atât de perfect în acte de a păstori, încât nu poate profita nimic din experiențele celorlalți colegi ai deale? În cazul acesta însă dsa ne lipsește pe noi, cei dornici de a ne îmbogăți cunoștințele pastorale, de a fericiți prilej, de a ne împărtăși de cunoștințele, ce de sigur le posedă. Sau poate pentru preoții din Orăștie nu-i obligată participarea la conferență? La orice caz această demonstrativă absentare e o directă jignire adusă tagmei, din care și dsa de voie, de nevoie face parte.

Această impresie a făcut asupra membrilor conferenței absentarea părintelui Moța, care nici într'un an nu a luat parte la vre o conferență.

În timpul de față, când curentul antireligios e atât de pronunțat, mai ales în pătura intelectualilor noștri, conferențele preoțești sunt o necesitate, căci aici se pot discuta și se pot pune la cale mai bine modalitățile, prin cari putem pune stăvilă acestui curent desastroos de a nu prinde rădăcini și în pătura țărănimii.

Au nu vedem deja cum prin ziaristică se propagă fel de fel de idei, cari au de scop a paraliza influința binefăcătoare a bisericii? De nu vom căuta din bună vreme, ca prin o reformă radicală a morăvurilor noastre să împiedecăm lăptirea astorfel de idei contagioase, ne vom pomeni și noi, că auzim discursuri, în cari să se spună că „biserica trebuie dărâmată” — delenda ecclesia — și să se ceară ca în Spania — moartea, nu numai a preoților, ci moartea lui Isus.

Sibiianul ortodox, care în „Tribuna” auză întreaga proclamație de neevlavie în credință și în fapte, este unul din cei mulți, care merge la biserică să admire numai pictura, nu să se însuflețească de învățăturile sfinte cuprinse în Evanghelie.

Modul cum ar trebui combătut și împedecat de a pătrunde acest curent antireligios și în poporul nostru, ar trebui să se discute temeinic în conferențe.

Conferențele așa cum s'au ținut de obicei, cu program puțin atrăgător, cu chestii de puțină însemnatate, și cu discuții pripite, nu au alt rod, decât că „Telegraful rom.” e asediat cu dări de seamă, în cari se tălmăiează cutare șef tractual „care a condus cu taot și înțelepciune conferența”, și apoi strămoșescul banchet cu toasturi.

La conferențe ar trebui să fie silit moralicește, ca fiecare să ia parte — pregătit fiind — la discuția chestiilor de actualitate, puse spre dezbateri. Nu, ca de pildă acum, când cutare preot, distins cu brâu roșu, fiind discuția mai animată, cerea cu stăruință să se încheie conferența.

Di protopop Vasile Domșa și-a dat silița, ca conferența să o facă cât mai interesantă, prin aceea că a pus la ordinea de zi un program constător din chestii practice pastorale. Și însuși în discursul de deschidere, a tratat chestia indiferentismului religios și cauzele lui. Discursul de deschidere a fost o adevărată disertație, cu răgez întocmită și bine gândită.

Pe bazele observațiilor zilnice, a vorbit despre aceea, că în ziua de azi, cu durere trebuie să constatăm „că mai ales în clasa intelectualilor noștri, a pătruns o vinovată nepăsare față de biserică. Dela

iarnă, când trebile economice sunt mai puțin, ca în celelalte anotimpuri. Cred că nu mai este de lipsă a aminti aici, pentru se cere astăzi cu atâta înțelegere de a învăța și adulții, cari nu știa a ceta și a sorie. Am arătat de ajuns în circularul din anul trecut. Să se cetească de nou acel circular în biserică poporului întreg, și după împrejurări comitetul parohial să facă și dela sine tot ce crede folositor pentru a aduce pe oameni să învețe carte. Instrucțiunea în cetire și scriere au să o dea adulților preoții și învățătorii, după chemarea lor învățătorească, împărțind pe adulți în despărțăminte.

Adulții se pot aduna ori și unde pentru scopul arătat, mai potrivit va fi însă în școală, care trebuie să se încălzească și lumineze cum se cuvine.

Cu deosebire este de a se folosi timpul acesta de acum din postul Nașterii Domnului și cât se poate și după aceea, până vor da oamenii de lucrurile câmpului.

Onorabilii președinți au nesmintit să facă arătare în luna lui Martie viitor până la Bunavestire, cum s'a urmat cu învățământul adulților, câți au învățat și prin cine s'au învățat. Din contră vor veni iară sub pedeapsă (au fost pedepsiți cu 5 fl. pentru neglijență!)

Sibiia, 16 Noemvrie 1872.

Ion Popescu.

intelectuali s'au molipsit și mulți din popor. Această nepăsare se arată în toate împrejurările, afară de cazul când cutare intelectual optează la onoarea de a fi ales membru în vre-o corporație bisericească. Încolo și-e dat să vezi, cum membri în cele mai înalte corporații ale bisericii, disconsideră cu desăvârșire biserică. Acest indiferentism față de biserică e importat din țările catolice culte: Franța, Italia, Spania, cu toate că biserică noastră nu are defectele bisericii catolice din țările amintite.

Scrutează apoi cauzele acestui indiferentism, și află că în multe cazuri sunt de vină și preoții, cari nu se străduiesc în dejuns, ca biserică să o prefacă în o adevărată școală pentru credincioși. Și fără părtinire desvâlue scăderile, ce le-a observat la preoțime, sfătuind pe fiecare ca în interesul bisericii și al preoțimii chiar să îndrepte aceste scăderi.

Cuvântul de deschidere, subliniat de dese aprobări, a avut un efect instructiv asupra conferenței.

Predica bine întocmită a părintelui I. Romoșan, rostită la serviciul divin, a dat motiv la o animată discuție. În predică s'au explicat și aplicat învățăturile cuprinse în Ev. a 23 d. R. A fost adusă în legătură cu stările actuale din biserică noastră. Predicatorul, în zelul de a îndrepta unele scăderi nefavorabile dezvoltării bisericii, a fost poate puțin cam nedrept față de preoțime, pe care o acuză cu scăderi, pe cari nu le are. Se poate ierta aceasta, având în vedere scopul predicii.

Păr. A. Basarab din Romos în instructiva i prelegere despre catehizarea adulților, arată rezultatele la care dânsul a ajuns prin catehizare în anul acesta, și stăruiește, ca fiecare preot, să se îngrijască de educația religioasă a tinerimei adulte, căci prin aceasta își ușurează și împlinirea chemării pastorale. Dacă în adevăr dânsul a tractat tot materialul amintit cu adușii, atunci vrednic este de toată lauda.

Conferența obligă pe fiecare paroh de a se îngriji de creșterea religioasă a tinerimei adulte.

La ordinea zilei urmează prelegerea liberă a părintelui N. Andrei din Căstău.

Păr. Andrei este unul din puținii preoți bătrâni, cari nu au îmbătrânit. Parohia sa e una vin cele mai bine conduse, cu parohieni disciplinați. Și aceasta a făcut-o cu duhul blândetelor. Așa numai îmi esplic, că în butul tuturor încercărilor prozelitice, din turma păr. Andrei n'a răstăoit nici un credincios, și că biserică unită din Căstău a rămas tot numai cu cele trei familii de țigani, cărora protopopul unit din Orăștie le face regulat sf. liturgie, ca să nu le peardă.

Păr. Andrei spune, cum înțelege dânsul, că s-ar putea îmbogăți biserică noastră sătești. Din principiu e în contra multor feluri de fonduri, cari îngreunează administrația și sunt împreunate cu multe cheltuieli, oi e de păreră, ca în fiecare parohie să se înființeze un singur fond parohial, la care apoi să fie obligați prin concluz sinodal fiecare parohian anual sau lunar să contribuie cu o anumită sumă, nu prea mare. În loc de bani se pot primi și bucate, cari se vor preface în bani. La acest fond să se stăruie a se adăuga o sumă anuită, pentru răsumpărarea pomenilor, care obicei va trebui reformat, fiind păgubitor din toate punctele de vedere.

Păr. Basarab însă e de părerea, ca să se înființeze oricât de multe feluri de fonduri.

Conferența enunță, că fiecare preot să se străduiască ori pe o cale ori pe alta a îmbogăți biserică sa, astfel să-și poată acoperi toate cheltuielile ce vor obveni.

Trecându-se la propuneri, se prezintă trei propuneri, anume, propunerea de a ruga pe Ven. Consistor, ca și preoților să li se voteze diurne pentru participarea la conferență; apoi propunerea de a ruga pe Ven. Consistor să intervină, ca și noi preoții să fim împărțășiți de favorul de a călători pe căile ferate ungare cu preț redus și în fine propunerea de a da aici înainte conferența să se țină la sate în o zi de sărbătoare, ca astfel să avem ascultători la serviciul divin, predică și la vre-o eventuală disertație populară.

Propunerile toate trei se primesc și se hotărăște, ca conferența anului viitor să se țină la Căstău.

Cu acestea conferența se încheie spre bucuria celor ce se grăbiau să plece acasă.

Imparțial.

Din România.

Inaugurarea statuei lui Statescu. Duminecă s'a făcut în București inaugurarea statuei lui Eugeniu Statescu, așezată în mijlocul salei pașilor perduți din palatul justiției din București. S'au rostit cu ocaziunea aceasta vorbiri frumoase despre înaltele însușiri, pe cari le avea Eugeniu Statescu, marele frunt-ș și bărbat de stat al României și despre creațiunile sale, sevărsite ca ministru de justiție al regatului român.

Dela conferențele învățătorești.

(Fine.)

Grupa de învățători se formează: I. din învățătorii din Căcova, Ocoliușul mic, Runc, Ocoliușul mare, Vido'm și Lunoa; II. din învățătorii din Poșaga de jos, Sălcioa de jos, Orești și Ponor; III. învățătorii din Brăzești, Sartăș, Ofenbata și Muncel; IV. învățătorii din M. Mămăligani, M. Miclești, M. V. Barnei și V. Geogelului; V. învățătorii din Lupșa, V. Lupșei, Hădărău și Șasa.

Concluzul acesta întră în valoare în dată după aprobarea lui prin V. Consistor arhidiecezau.

Fiind grupările acestea și consultările în interesul învățătorilor, sunt a se considera ca consultări extraoficiale, fără a fi împreunate cu remunerații și sunt a se îndeplini totdeauna în timp și mod, ca instrucția din școlă să nu sufere.

Acela referent refereseză asupra circularului din 11 Iunie nr. 6258 școl.

Conform propunerii:

având în vedere, că toți oficialii an anumite concedii în lunile de vară, tot asemenea și învățătorilor li-e binevenită recreația, deci conferența roagă V. Consistor a nu escuta de rigoare dispoziția, ci a îngădui învățătorilor pe lângă anunțare a se depărta de pe la posturi; în schimb se îndatorează, ca inspecțiunea tinerimei școlare să o încredințeze episcopilor bisericești, în absența lor.

L. Cenja ca raportor al comisiunii speciale, exprimă părerea comisiei asupra circularului de dto 30 Sept. 1910 nr. 11410, în sensul că circularul din chestie nu cuprinde nici o dispoziție contrară legii. Se ia spre știință.

În seria propunerilor, D. Bedelean cere a se decretă, ca anii de serviciu în comune străine să se compute la ovinovenele învățătoresți, nu cum se practică azi. La propunerea comisariatului se trece la ordinea zilei peste această propunere, ca neapartinând sferei de activitate a conferenței.

Ioan Popuța, ca impuls mai viu al activității extrașcolare, cere a se interveni la comitetul central al Asociației, ca să se întreprindă plăsmuirea unui despărțământ nou, constător numai din comunitățile acestui tract. Ca obiect străin conferenței se trece peste această dorință; de altfel se soocote de rezolvată prin formarea conferențelor didactice întime.

L. Chirilă propune și conferența roagă P. V. Consistor, ca la compunerea planului de învățământ pentru școlăle populare să se ceară și opinia conferenței învățătoresți nu numai a teoreticianaților de prin centrele diecezale, ci să se evite inconveniențele, de care suferă chiar și actualul plan de învățământ azi în valoare.

Macaveiu Cutean roagă conferența a mijloci relaxarea pedepsei dictate prin ordinul 12731 din 1909.

Considerând motivele invocate ale petentului, cât și depărțarea lui N. Faur din tract, se va cere sau iertarea pedepsei, sau scutirea absenței.

Se procede la alegerea comisiunilor permanente. Fără discuție se declară de realeși membrii din anul trecut și anume:

a) În comisiunea pentru studierea stării învățământului: Iosif Herdea, Gavril Rancea și Iosif Panta.

b) În comisiunea pentru stabilirea programei conferenței viitoare: Diomid Bedelean, Iuliu Tântău și Lazar Chirilă.

Ca teme fixate de comisiune și acceptate de conferență, pentru ciclul următor se admit următoarele:

a) „Păstorul mincinos”, lecție practică din religie pentru anul prim școlar, de Ana Crăciun, recensentă Aurelia Bedelean.

b) Comitatul „Alsóf-hér”, lecție din geografie pentru clasa a IV-a, de Teodor Nicorăș, recensent: Antoniu Constantin.

c) Dare de seamă despre mișcarea literară-pedagogică la români, în anul școlar 1910/11, disertație de Lazar Chirilă, recensent: Nicolae Fodorean.

d) Studiul religiunii în școlăle populare, disertație de Ioan Hașu, recensent: Macaveiu Cutean.

e) Rolul geografiei în educație și instrucție, disertație de Ioan Popuța, recenziat: Vasile Butură.

f) Dare de seamă despre cel mai bun op pedagogic obținut în ultimul an, de Lazar Chiriș.

g) Invățătorii prezintă în scris legende și tradiții din satul lor, pretinse de planul de învățământ.

h) Raportul comisiunii permanente despre starea învățământului din protopresbiterat pe anul 1911.

i) Raportul comisiunii pentru pregătirea programelor conferinței viitoare din 1912.

Interesul și soarta școlii primare a înveșmântat mult obiditul suflet al învățătorilor răsleți prin largirea ținutului, așa încât am profitat și ou acest prilej de prietenosle sfaturi reciproce și de caldul entuziasm al dlui comisar și pururea prietinosul dascăl al nostru dl. Dr. Petru Șpan, pe cari corpul învățătoresc la cuvintele alose ale prezidentului îi acleamă sgomotoz. În speranța vederii iarăși în numărul neștirbit de acum, ne-am luat un duos rămas bun.

L. Chirilă.

Dela „Asociațiune“.

Comitetul central al „Asociațiunii“, în ședința sa ținută Sâmbătă, în 10 Decembrie e. c., s'a ocupat de mai multe chestii importante. A discutat ideea unui binefăcător al poporului nostru de a se înființa în cadrele Asociațiunii gospodării țărănești model pe teritoriul fiecărui comitat, în care copiii țăranilor să învețe practic economia rațională a pământului și diferite meserii, din cari și-ar putea face venituri. Comitetul central a ales o comisie în persoanele dlor P. Cosma, I. F. Negruțiu, N. Ivan, G. Preoup, Oct. C. Tăslăuanu și R. Simu, cari în una din ședințele viitoare vor avea să vină cu propuneri concrete și amănunțite, cum s'ar putea înființa aceste gospodării țărănești, și cât ar costa înființarea și întreținerea lor. Comisia a fost însărcinată a alocați un chestionar și a-l trimite tuturor specialiștilor noștri, cerându-le părerea în această privință. Comisia va convoca și o consfățuire a frunțășilor specialiști, îndată ce va fi ajuns să facă un plan pentru întruparea gospodăriilor țărănești.

În aceeași ședință comitetul central s'a ocupat și cu ideea zidirii unui internat pe seama universitarilor din Cluj, și anume în grădina Petran din Cluj în locul actualelor clădiri, cari și astăzi servesc de adăpost câtorva studenți sărmani. Spre acest scop s'a ales o comisie în persoanele dlor N. Ivan, G. Preoup și Oct. C. Tăslăuanu, cari vor avea să studieze, că până la înactivarea fundațiunii Bădilă, testată „Asociațiunii“ anume spre acest scop, cum s'ar putea clădi din mijloacele de cari dispune astăzi instituția noastră culturală, un local potrivit, în care deocamdată să se primească un număr restrâns de studenți și în care să se instaleze și proiectata bibliotecă a studenților universitari, pentru care dl Vasile de Stroiescu a dăruit suma de 10 mii Cor.?

Din „Fondul studenților tehnici“, pe care „Asociațiunea“ l-a primit în administrare în 1903, și care fond nu s'a putut ridica decât la suma de K 253.58, la propunerea dlui C. Mesaroșiu, inginer în Budapesta, omul de încredere al întemeietorilor acestui fond, s'a hotărât a se înființa câte-o bibliotecă populară în Avrig (comit. Sibiu) și Bicovăț (comit. Timiș).

Din fundațiunea Dr. I. Nichita s'au împărțit și în acest an 888 Cor. la 6 bisericilor și 10 școale din Sălagiu.

Pe lângă aceste a rezolvat mai multe sfaceri curente, dintre cari pomenim numirea dlui I. Banciu de casier al Asociațiunii, în locul dlui I. Vătășan, care a dimisionat cu data de 1 Ianuarie 1911.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

Prin aceasta se convoacă toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român“ din despărțământul Dicioșântmărtin la *adunarea cercului extraordinară*, ce se va ținea la 25 Decembrie 1910 n. la ora 1 d. a. în comuna Cetatea de baltă.

Programul:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
 2. Alegerea comitetului cercului.
 3. Prelegeri.
 4. Propuneri.
 5. Închiderea adunării.
- Dat în Dicioșântmărtin la 13 Decembrie 1910.

Pentru comitet: Dr. Virgil Radeșu dir. desp.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători Sf. Nicolae numărul proximal ziarului nostru apare Miercuri la orele obicinuite.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorocirii din Bannat pe lângă suma din trecut de cor. 22,885.04 au mai intrat următoarele sume: dela Vurpăr cor. 10.70, Șarpotoc cor. 2.88, Gurasada 8.30, Câmpuri 3.30, Fărău 7.80, Bicaromână 8, Idiciu 5, Alexandru Băieșan, păroh, Poiana 1, Bulbuc 9.88, filia Curpeni 5.34, Roșcani 12.10, Nădăștia-infer. (Hun.) 11.12, Finciu 3, Valea-Dosului 14.70, Libotin 3, filia Buituri (la Pestișul-mare) 7.70, Soatul-inf. 5, Hărăstăș 13.80, Ferihaz 22.24, Șimotelnic 13.18, Șibot 56.40, Mesentea 12.46, Feredeșu 5.38. La olaltă cor. 23,127.32.

Parastas pentru Șaguna s'a oficiat în ziua de Sf. Andrei și în catedrala din Arad. A slujit P. C. Sa protosincelul Roman R. Giorogariu, asistat de mai mulți preoți. Terminându-se serviciul divin, tinerimea seminarială și corpul profesoral s'a întrunit în sala mare dela seminar, unde clericul E. Grădinar a ținut o cuvântare festivă în memoria neuitatului mitropolit.

Numiri. Maiestatea Sa a numit pe consilierul de finanțe, dl Emil Papp, director la direcțiunea financiară din Dej — Ministrul comun de finanțe a numit pe dl Ioan Aleman inspector silvanal în Bosnia-Herțegovina.

Distincție. Maiestatea Sa a conferit judelei comunale din Săcădate, Toma Prue, pentru serviciile sale îndelungate și pline de răvnă, crucea de argint ou coroană pentru merite.

Conferințele Asociațiunii. Duminică, în 18 Decembrie a. c. dl Oct. C. Tăslăuanu va ținea o conferință despre *Poeziile lui Ștefan O. Iosif* în sala festivă a Muzeului „Asociațiunii“. Inceputul la orele 5. p. m.

Femei la universitate. Rectoratul universității din Budapesta face atenție pe elevele, cari au trecut examenul de maturitate și doresc a se înscrie la universitate pe semestrul al doilea din 1910 — 1911, să-și înainteze rugărilor până în 31 Decembrie 1910. Rugărilor de primire sunt a se da ministerului numai prin mijlocirea decanatelor dela facultățile, unde studențele doresc să se înscrie. Orice rugare de felul acesta, înaintată desdreptul ministrului, va fi trimisă universității. Dacă o elevă are în atestatul de maturitate mai mult de trei note „suficient“, nu va putea fi primită la universitate nici chiar ca asculțătoare extraordinară.

† Susana Preda născ. de Popescu. preoteasă în Petrila, a decedat în 13 Decembrie n. la 2 ore dimineața, în al 44-lea an al etății și al 29-lea al căsătoriei, împărțită cu sf. Taine. Înmemorarea i s'a făcut Joi, în 2/15 Decembrie, la 2 ore d. a. în cimiterul parohiei gr. or. Petrila-Brad. Odihnească în pace!

Fundațiune de milioane. Miliardarul Carnegie a făcut o fundațiune de 10 milioane de dolari pentru o organizare internațională, care să lucreze în interesul păcii universale.

Boală încetată. În comunele Avrig, Tălmăcel și Vurpăr a încetat boala de unghii și de gură.

Achitare. Miliardarul american Mooret, care a împușcat pe amantul nevastei sale, a fost achitat. După achitare femeile din sala tribunalului au făcut mari ovațiuni lui Mooret.

Pentru săraci. La apelul nostru, pentru daruri de împărțit în ajunul Nașterii Domnului între săracii noștri, au intrat următoarele daruri: Il. Sa Domnul Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicar arhiepiscopesc, 5 cor. N. N. 20 cor.; marele proprietar Alexandru Lebu, 10 cor., Dr. O. R. 3 cor. Ioan Henteș, asesor la sedria orfanală, 1 cor, și binefăcătorul meseriașilor Ioan Vișa 30 cor. Lacrimile săracilor noștri serviesc drept cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe creștinești bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu. S. biiu, 13 Decembrie n. 1910. Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu. Vic. Tordășian prezident, Ștefan Ducu notar.

Răscumpărarea feliicitărilor. Dnul asesor consistorial Nicolae Ivan drept răscumpărare a feliicitărilor din prilejul zilei saeonomastice a dăruit Fondului cultural arhidiecezan 20 coroane, iar dl profesor Dr. Nicolae Bălan a dat din aceluși prilej 10 cor. la fondul monumentului lui Șaguna.

Despărțirea statului de biserică. Din Lisabona vine știrea, că ministerul a hotărât să execute cât mai de grabă despărțirea definitivă a statului portughez de biserică. Toate confesiunile, începând cu prima Ianuar 1911, vor fi recunoscute de egal îndreptățite în Portugalia întreagă. Biserica romano-catolică va înceta să mai existe ca biserică de stat. Preoții și episcopii își vor pierde toate privilegiile avute și vor fi considerați numai ca persoane particulare. Noul parlament, care se va întruni în April, va avea să sancționeze legile bisericicești ale guvernului.

Măsură în contra jocului de hazard. Comitetul casinei din Steinbruch a luat o hotărâre salutară și vrednică de luare aminte. A hotărât adevăz zilele acestea, că în localitățile cercului sunt oprite, după orele zece sara, jocurile de cărți. Cine nu se supune acestei hotărâri, este excludut din șirul membrilor. — Aviz cercurilor, în cari este cunoscută patima jocurilor hazardate.

O vioară fabricată de Stradivarius. George Bauer, fabricant de vioare în Viena, a vândut zilele acestea unui mare industriaș vienez a celebră vioară Stradivarius, a vestitului fabricant din Cremona. Prețul de vânzare a fost stabilit cu 80 de mii de coroane. Vioare Stradivarius se mai găsesc abea câteva. Cea din Viena poartă data de 1709, este cunoscută sub numele „Greffuhle-Stradivarius“ și face parte din produsele cele mai frumoase ale fabricanțului italian, născut în veacul al 17-lea.

Gura copiilor. Un preot a intrat în curtea unui sătean al său și a întrebat pe un băiețel: „Ascultă băiete, unde-i tatăl tău?“ — Băiețelul a răspuns: „Tata zace în pat.“ — „Săracul! imi pare foarte rău; dar ce-l doare?“ — „Nu-l doare nimic.“ — „Așa?! Atunci de ce zace în pat?“ — „Pentru că s'a dus mama la rău, ou camașa să i-o spele“...

Birou de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului ou titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

Lucru vrednic de imitat. Din cercările Reuniunii meseriașilor români din Sibiu n'i se comunică, cumcă tinărul pictor-fotograf Ilie Chidu, dând dovezi de mult talent pentru pictură, la sfatul cărmacilor Reuniunii și ou binevoicerea concurență a dlui Dr. Lazar Popovici, medic în Viena, a fost primit într'o școală de specialitate din Viena, după absolvirea căreia va fi primit la academia de pictură. Cum zelosul tinăr este lipsit de mijloacele neapărate, prezidentul Reuniunii, dnul Victor Tordășianu, apelând la generositatea publică, a esoperat până acum pentru susținerea lui Chidu în Viena următoarele ajutoare: Domnul Dr. Iancu Meșianu, proprietar în Zărnești, angjându-se ou ajutor permanent lunar, a s'olviț pe Decembrie 20 cor., doșoara Elena Petrașcu, directoara internatului „Asociațiunii“, angjându-se ou ajutor lunar, a s'olviț pe Decembrie 5 cor., binefăcătorul meseriașilor Ioan Vișa, a dăruit 30 cor., marele proprietar Alexandru Lebu 20 cor., avocatul Dr. Ioan Fruma 20 cor., revizorul reg. Ioan Sociu 4 cor., Const. D. Mavrodin (Buourești—Paris) 1 cor. 86 fil. Ou câte 2 cor. au contribuit: doamna Emilia Dr. Rațiu, sublocot. Romul Boldea, profesorul seminarial Dr. Vas. Stan, Dr. N. Bălan, Dr. A. Crăciunescu și Aurel Bratu, profesoara Eugenia Tordășianu și prezidentul Victor Tordășianu.

Cărți și reviste.

Vatra Școlară nr. 10 pe Dec. 1910 cuprinde: Vegabundismul în pedagogie, de P. Șpan. Valoarea ped. a întrebării, de I. Dăriu. Noaptea de vară, lecție de Iosif Stancu. Comisarul și învățătorul, de I. Pașgubă. Experiențe pedagogice, de G. Cătană. Dare de seamă, de R. Prișcu. Informațiuni.

Neamul Românesc Literar nr. 48 cuprinde: O carte despre Iordachi Goleșu, de N. Iorga. Drumuri prin țară, de C. I. Sachelarie. Sorisori din 1850, publicate de N. Bănescu, Dusle și Barbeli, din Herder, trad. de V. Tămpeanu. Cugătări. O cruce din veacul al 16-lea, de Șt. Berechet. Cronică.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Pentru incendiarii din Gararâului au mai contribuit: Mateiu Voileanu, asesor cons., Sibiu 10 cor., Ioan Rebegea, funcț. de bancă, Sibiu 10 cor., Comuna politică Săliște 63 cor. 80 fil., Comuna bisericicească Căcova 52 cor., Comuna bisericicească Tilișca 36 cor., Comuna bisericicească Vale 20 cor. 78 fil., Comuna bisericicească Aciliu 24 cor. 60 fil., Comuna bisericicească Amanăș 6 cor. 40 fil., dela oficiul pretorial Săliște 870 cor. 56 fil., interesele după banii depuși la banca „Brădetul“ din Orlat 16 cor. 96 fil., în total 1111 cor. 10 fil., cari adăugându-se la suma de 1193 coroane 50 fil., fac 2304 cor. 60 fil. La acestia adăugând suma de 500 cor. trimisă prin consistorul arh. de Vasile Stroiescu se fac 2804 cor. 60 fil., cari s'au împărțit celor năpăstuiți în următorul mod:

Avram Conț a primit cor. 149, Ioan Berbescu cor. 159, Avram Lupe cor. 71, George Manta 71, Petru Conț 114, Dum. Demian 189, Petru Demian 189, George Cosma 149, Dumitru Voic jun. 94, Dumitru Voic sen. 114, Maria I. Stoitș 104, Iacob Brad 64, Ion Doșan 170, Ioan Fesăan 104, Ioan Demian 76, Vasile Berbescu 40, Petru Jinariu 74, Ilie Muntean 40, Ion Sandea 89, Avram Demian 84, Iacob Demian 104, Ana Ludoșan 164, Ioan Babă 94, Ioan M. Stoitș 105, Ioan Jinariu 84, Ioan Jurca 84, Ana Voic 8.60, Bucura Demian 9, Ana Costandin 8, Comuna bisericicească Galeș 30 cor.

Prin domnul protopresbiter al tractului Aguita s'au mai colectat apoi următoarele sume: Comuna bisericicească Agnita cor. 466 Comuna bisericicească Alțina cor. 3. Comuna bisericicească Bărgăniș cor. 7. Comuna bis. Bendorf cor. 8.80. Comuna bis. Bruiu cor. 2. Comuna bis. Cincoul mare cor. 29. Comuna bis. Chirpăr cor. 4. Comuna bis. Coveș cor. 10.97. Comuna bis. Găinari cor. 1.12. Comuna bis. Hosman 80 fil. Comuna bis. Hundrubechiu cor. 2.16 Comuna bis. Iacobeni cor. 1.70. Comuna bis. Ighidorfal rom. cor. 5. Comuna bis. Măgarei cor. 5.90. Comuna bis. Marpod cor. 4. Comuna bis. Noorich cor. 12.50. Comuna bis. Proștea cor. 6.30. Comuna bis. Săsăuș cor. 5. Comuna bis. Seliștat cor. 5.10. Comuna bis. Somărtin cor. 3. Comuna bis. Șulumberg cor. 4. Comuna bis. Toarela cor. 3.30. Comuna bis. Vărd cor. 10.16. Comuna bis. Zlagna cor. 3.28. Institut „Frăția“ din Agnita cor. 10. Dr. Simeon Cheșian ad. Agnita cor. 5. Preotul V. Bunea din Fofeldea cor. 1. Comuna bis. din Țichindeal cor. 6. Ioachim Muntean, protopresbiter Agnita cor. 41.25; total 236 cor.

Aducem călduroase mulțămite. În deosebi părintelui protopresbiter Ioachim Muntean, care a păstorit poporul nostru 29 ani ou multă dragoste.

Primăria comunală.

Oficială.

Apropiindu-se sfârșitul anului, atragem luarea aminte a oficiilor și epitropiilor noastre parohiale, ca să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale restante; asemenea sunt rugați intelectualii noștri, să grăbească a achitarea cotisațiunea anuală pentru fondul cultural arhidiecezan!

Anunț.

Subsemnatul imi iau voie a aduce la cunoștința publicului românesc, că liferez pian și armoniuri, din cele mai renumite fabrici, atât pentru reuniuni de cântări și coruri dela sate, cât și pentru familie, ou prețuri foarte avantajoase.

Deasemenea dau informațiuni ou privire la procurarea de orice instrumente muzicale de aronș și de suflat, pentru alcătuirea de orchestre și pentru trebuințele private.

Cu distincă stimă:

T. Popovici,
prof. de muzică

Sibiu (Nagyszeben) strada Cisnădiei 7.

Teatru.

Măne, Sâmbătă, se dă în benefoiul artistului Dr. Franz Ferdinand drama „Wallensteins Tod“ de Schiller.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Concurs.

La „Foporul“ institut de credit și cassă de schimb societate pe acții în Săliște (Szelistye, Szeben m.) e de ocupat imediat postul de

contabil cu praxă

pe lângă salar anual fundamental începător de 1500 coroane.

Săliște, 14 Decembrie 1910.

498 1-2

Direcțiunea.

„Porumbăceana“

cassă de economii, soc. pe acții în Porumbacul-inferior.

Avis.

Direcțiunea conform §-ului 64 din statute începând cu 1 Ianuarie 1911 statorește etalonul intereselor după depuneri în modul următor:

1. Pentru depuneri dela 5000 coroane în sus se solvesc 5 1/2 %.

2. 5 % să solvesc după depunerile particularilor cari declară, că își vor lăsa banii depuși cel puțin un an.

3. 4 1/2 % să solvesc după depunerile particularilor fără declarație.

Darea erarială după depunerile de sub 1—3 o solvesce institutul dela sine.

(491) 1-3

Direcțiunea.

Szebenvármegye alispánjától.

Szám: 13456/1910.

Versenyárgyalási hirdetés.

Szebenvármegye közigazgatási bizottságának 1910 évi december hó 9 én kelt 2825 sz. határozata alapján Szebenvármegye területén átvonuló törvényhatósági közutak fenntartásához az 1911—1916 években szükséges kavics szállításának biztosítása végett zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, mely 1911 évi január hó 10-én délelőtt 10 órakor a vármegyeház kis termében fog az ajánlattevők jelenlétében megtartatni.

Felhívotnak ennélfogva vállalkozni ohajtok, hogy kellően felszerelt zárt ajánlataikat a fent jellölt időpontig nálam annál inkább igyekezzenek beadni mivel elkésve, vagy távirati uton érkezett ajánlatok figyelembe vételnie nem fognak.

A szállítás 5 csoportra van beosztva sa az ajánlatok ezen csoportok szerint külön külön teendők s a vállalat is csoportonként fog esetleg különböző vállalkozóknak kiadni.

Miután a IV és V csoportra tulnyomó részben alternatív ajánlatok teendők, ezen csoportra nézve 2—2 felosztási kimutatás készítendő, a III csoport egy k álvonalának alternatívára pedig az erre a csoportra vonatkozó felosztási kimutatás végéa adandó meg.

A nagyszeben—szentágotai és a hortobágyfalva—vurpodi vasúton szállítandó kavics vasuti szállítását a vármegye maga fogja végezni, a vállalkozó feladatát mohi kavics szállítása esetén a kavics termelése, vagyona való fel és abból való lerakása s a lerakó helyről az útra való kifuvározása, bárhonon beszerzendő zúzott kavics szállítása esetén pedig csak a kavicsnak a lerakó helyről az útra való kifuvározása képezi.

Az ajánlatok öt pecsétel zárt borítékra ráirandó azon csoport száma, a melyekre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalnál kapható felosztási kimutasokon teendők meg, megjegyeztetvén, hogy a felosztási kimutatásban minden egyes kilométer mellé az ajánlott ár számmal betűvel kiirandó. A vállalat odaitélése az árlejtés napjától számított 30 napon belül fog megtörténni s az ajánlattevők ajánlataikkal az időpontig kötelezettségben maradnak.

A beérkezett ajánlatok közt az ajánlott árra való tekintet nélkül a szabadon választás joga fenntartatik.

A csoportonként ajánlott árak összegének 5%-a kézpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a helybeli kir. adóhivatalnál teendő le s a befizetést igazoló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Pénzt vagy értékpapirt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

A szállítási szerződési minta a részletes feltételek, a felosztási kimutatás és a kavics minták az államépítészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyszeben, 1910 december hó 13 án.

Fabritius s. k.

(490) 1-1

alispán

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiare medicală constantă.

Telephon 88—89

Biru central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 3—5 p. m.

[448] 3— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Biru de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbesic în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(477) 13-20

L. Olariu,

Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.

Vițe de vie

foarte frumoase și mari!

Fiecare cultivator de vie, care are lipsă de vițe frumoase, mare și curată, să le privească pe acelea deja acuma în școalele de vierit și să-și acopere trebuințele de acolo de unde cu prețul cel mai estin capătă cea mai bună plantă. Spre privirea locului meu de școală de vierit, afar din oale frumos, cu peste 1/2 milion vițe de vie în cele mai deosebite sorte de struguri de via și de masă, invită respectuos proprietarul aoleia,

Simon Nemenz,

posesorul primei școale de vierit din Reichsdorf Nr. 121 posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!

(360) 21—

O binefacere dumnezească

e sănătatea pentru care nu putem fi îndestul multămitori. E datorința noastră deci ca să ne-o apărăm și îngrijim cu multă statornicie. Nu a junge dacă în privința aceasta ne îndestulim cu cunoașterea regulilor, cari sunt trebuincioase la susținerea sănătății, ci trebuie să știm de unde să cerem în cazuri de boale sfaturi medicale.

Pentru răspândirea acestor cunoștințe, institutul nostru și-a propus a pune la dispoziția Onor. public cartea noastră în mod gratuit. Aceasta o poate fiecare ceti, și toți cu provocare la acest anunț o cer, vor primi-o

gratit și franco

Cereți deci banda pentru bărbați sau pentru femei. 489 2-2

Electro-Vitalizer, instit. de ord. med.

Budapesta, IV. Semmelweisgasse 4. Mezzanin 51.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influințează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin“

Budapesta, VI., Váci-körut 17.

O să mă înec de această tusă rea!

Pastilele de piept ale lui EGGER m'au scăpat repede

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rumlmer, Carol Priessel, Au-(367) 13—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhülger, Ludwig Binder, farmacia.

THE CAMPBELL

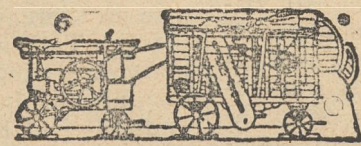
renumita fabrică engleză de motoare, liferează cele mai bine construite și durabile

Motoare și Locomobile

cu Benzin Ulei crud Gas

Circularea cea mai ieftină cea mai sigură cea mai neimpiedecată

Prețuri estine. Condiții favorabile de plată. Garantie în toată privința.

Agent general:

(380) 9-26

Korányi Victor, BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9. Telefon 64—64.

„Mugurul“

îns. economică-comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică-comercială

„Mugurul“

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Material disponibil în altoi peste

doană (2) milioane.

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoi desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni plătite pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipulării școalei de altoi.

(464) 4—

Requisite de scris

se pot procura de la

Librăria arhidiecezană

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

in Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le înțoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(278) 11—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

